

De Limburger 4 mei 2024

Ontsnapt aan razzia van 1944 op Sinti in Beek

Als enige van zijn familie ontsnapt Mannele Franz in 1944 aan een razzia in Beek op Sinti en Roma. Via een touw verlaat hij zijn huis. Hij duikt onder bij een Duitse vriend in Roggel die weigert het leger in te gaan. Over deze moedige ontsnapping is vandaag in het Asta Theater in Beek een gratis voorstelling te zien.

BEEK

DOOR MARJOLEIN WELLING

14 mei, 1944. In heel Nederland wordt een razzia op Sinti en Roma bevolen. De Beekse burgemeester Regout levert aan de Duitse autoriteiten een lijst met tien personen. Zij behoren allen tot de Sinti-familie Franz.

Negen van hen, de ouders Johann en Ernestine met hun drie dochters en vier zoons, verblijven in een woonwagen aan de Stegen in Beek. Alleen hun oudste zoon, Mannele Franz, is getrouwd. Samen met zijn vrouw en twee kleine kinderen woont hij even verderop aan de Kloostersteeg.

Deportatie

In de nacht van 15 op 16 mei arresteren twee Beekse politieagenten alle negen de bewoners van de woonwagen. „Vervolgens zijn ze naar kamp Westerbork in Drenthe gebracht”, vertelt Jos Eggen, voorzitter van Stichting Herdenking Oorlogsslachtoffers Beek.

„Drie dagen later werden ze naar Auschwitz gedeporteerd. Vanuit hier gingen de mannen op 1 augustus naar Buchenwald, de vrouwen naar Ravensbrück. Zes van hen keerden nooit terug.”

Ontsnapping

Mannele weet als enige te ontsnappen aan de razzia. „In het huis aan de Kloostersteeg wonden de ouders van zijn vrouw Agnes Lutgens”, vervolgt Eggen. „Bij de familie Lutgens was

Frits Linke in de kost. Tijdens de oorlog moet Frits gedwongen het Duitse leger in. Hij gaat, maar deserteert al snel.” Voor deserteurs is er maar één straf: de kogel. Daarom duikt Frits onder in een plaggenhut in Roggel. Door het vertrek van Frits komt er een zolderkamer in het huis aan de Kloostersteeg vrij. Mannele trekt er met zijn gezin in. „Tijdens de nacht van de razzia wordt ook hier op de deur ge-

bonsd”, aldus Eggen. „Terwijl zijn vrouw de agenten aan de praat houdt, weet Mannele met touw van een paardentuig door het zolderraampje te ontsnappen. Hij duikt onder bij niemand minder dan zijn goede Duitse vriend Frits in Roggel.”

Theater

Het huis in de Kloostersteeg staat er nu nog. Inclusief het bewuste zolderraam, dat te zien is vanaf de parkeerplaats van een supermarkt aan de Maastrichterlaan. De woning is in 2017 een monument geworden. Aan de zijmuur prijkt een schildering over de ontsnapping van Mannele.

Zijn verhaal staat vandaag centraal in een theaterproductie, gespeeld door acht jonge acteurs uit de regio. „Met muziek, dans en spel vertellen we over de arrestaties van de Sinti in Beek en de ontsnapping van Mannele”, aldus regisseuse Alice Zijlstra. „Mannele kon zeer goed gitaar spelen, net als de rest van zijn familie. Voor hem was muziek maken een manier om zijn dierbaren levend te houden. Daarom keert de gitaar steeds terug in het stuk.”

Deze gratis voorstelling *De stem van een gitaar* is vandaag om 19.00 uur te zien in het Asta Theater in Beek. Operazanger Morschi Franz en kleinzoon van Mannele, brengt hier tevens een lied ten gehore. Aansluitend is er om 20.00 uur de Nationale Dodenherdenking bij het oorlogsmonument voor de Sint Martinuskerk.

Terwijl zijn vrouw de agenten aan de praat houdt, weet Mannele door het zolderraampje te ontsnappen.

Jos Eggen van Stichting Herdenking Oorlogsslachtoffers Beek

Voor Mannele was muziek maken een manier om zijn dierbaren levend te houden.

Alice Zijlstra, regisseuse